

Forslag

til

Lov om mineralske råstoffer i Grønland.

Fremsat den 12. maj 1978 af *ministeren for Grønland.*

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland kan alene finde sted efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. Systematiske geologiske undersøgelser i Grønland med henblik på geologisk kortlægning samt videnskabelige og praktiske undersøgelser af geologiske forhold i øvrigt kan dog fortsat finde sted i henhold til lov om Grønlands Geologiske Undersøgelse.

§ 2. I henhold til aftale mellem regeringen og landsstyret kan ministeren for Grønland iværksætte forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland samt meddele tilladelser til forundersøgelse og bevilling med eneret til efterforskning og udnyttelse af sådanne råstoffer.

Stk. 2. Forinden aftale efter stk. 1 indgås, kan et landsstyremedlem kræve, at sagen forelægges for landstinget, som kan bestemme, at landsstyret ikke skal medvirke til indgåelse af en aftale af det pågældende indhold.

§ 3. Der oprettes et fællesråd, hvis opgave er at følge udviklingen på råstofområdet i Grønland, og som har fuld indsigt i de sager, der behandles i råstofforvaltningen, jfr. § 5. Fællesrådet kan afgive indstilling til regering og landsstyre i spørgsmål, der skal afgøres efter reglerne i § 2.

Stk. 2. Fællesrådet består af en formand samt 6 til 10 andre medlemmer. Formanden

udnævnes af kongen for 4 år efter fælles indstilling fra regeringen og hjemmestyret. Regeringen og hjemmestyret udpeger hver for sin funktionstid halvdelen af rådets øvrige medlemmer og heraf 1 person fra hver gruppe, der skal fungere som næstformand.

Stk. 3. Chefen for landsstyrets administration og chefen for ministeriets departement tilknyttes fællesrådet som tilfornødne.

Stk. 4. Råstofforvaltningen udfører sekretariatsforretninger for fællesrådet og tilvejebringer sagkyndig bistand for rådet.

Stk. 5. Fællesrådet fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 4. Ministeren for Grønland kan inden for rammerne af aftaler truffet i medfør af § 2 fastsætte sådanne administrative forskrifter, som er led i varetagelsen af det offentlige forvaltning med hensyn til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse, jfr. § 5, stk. 1. Tilsvarende gælder med hensyn til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse, der er iværksat, eller hvortil bevilling er meddelt, forinden denne lovs ikrafttræden.

§ 5. Til varetagelse af forvaltningen vedrørende forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland oprettes en råstofforvaltning under ministeren for Grønland, jfr. § 4.

Stk. 2. Råstofforvaltningens chef udnævnes af kongen efter fælles indstilling fra regering og hjemmestyre.

§ 6. Tilladelse til forundersøgelse og eneretsbevilling til efterforskning og udnyttelse

kan med respekt af natur- og bygningsfredningsmæssige hensyn samt bestående brugsrettigheder m. v. meddeles overalt i Grønland.

Stk. 2. Råstofforvaltningen kan afkræve ansøgere de til behandlingen af ansøgningerne fornødne oplysninger, herunder planer for arbejdets gennemførelse.

Kapitel 2.

Forundersøgelse.

§ 7. Tilladelse til at foretage geologiske undersøgelser efter mineralske råstoffer kan meddeles for perioder af indtil 5 år ad gangen.

Stk. 2. Meddelelse af den i stk. 1 omhandlede tilladelse udelukker ikke, at lignende tilladelse kan gives til andre.

§ 8. Større sprængninger og borer, nedsænkning af skakter og indsættelse af stoller må kun iværksættes, såfremt tilladelsen omfatter sådanne arbejder, eller råstofforvaltningens tilladelse er indhentet i de enkelte tilfælde.

§ 9. Den i § 7 nævnte tilladelse kan gøres betinget af, at der stilles fornøden sikkerhed til dækning af udgifter, som offentlige myndigheder måtte komme til at afholde i forbindelse med virksomheden, herunder offentlige myndigheders eventuelle udgifter til undsættelsesforanstaltninger.

§ 10. Senest 6 måneder efter tilladelsens udløb eller undersøgelsesarbejdets afslutning skal der til råstofforvaltningen indsendes en redegørelse for de geologiske, geofysiske eller andre undersøgelser, der er foretaget, ligesom der skal gives meddelelse om råstoffund. Det kan i tilladelsen fastsættes, at det ved arbejdet tilvejebragte basismateriale skal stilles til rådighed for råstofforvaltningen.

Kapitel 3.

Efterforskning.

§ 11. Eneretsbevilling til efterforskning af mineralske råstoffer (koncession) kan meddeles til ansøgere, der skønnes at råde over de fornødne pengemidler og den fornødne sagskundskab.

Stk. 2. Koncessionen meddeles for et nærmere bestemt område og for et tidsrum, der i Vestgrønland kan udgøre 8 år og i Nord- og Østgrønland højst 12 år.

Stk. 3. Det kan i koncessionen bestemmes, at bevillingshaveren skal betale en koncessionsafgift til det offentlige.

§ 12. §§ 8 og 9 finder tilsvarende anvendelse ved efterforskning.

§ 13. Bevillingshaveren skal hvert år inden 1. juli til råstofforvaltningen indsende beretning om de undersøgelser, der er foretaget inden for koncessionsområdet, samt meddelelse om råstoffund inden for det sidst forløbne kalenderår. Efter anmodning fra råstofforvaltningen skal bevillingshaveren endvidere indsende prøver af jord og stenarter samt fundne råstoffer. De nærmere regler fastsættes i koncessionen.

Stk. 2. Det kan i koncessionen bestemmes, at bevillingshaveren efter råstofforvaltningens bestemmelse skal udbetale dusør til personer, som inden for koncessionsområdet finder eller først gør opmærksom på forekomsten af værdifulde råstoffer.

Stk. 3. Inden for koncessionsområdet kan råstofforvaltningen meddele andre tilladelse til at foretage geologiske undersøgelser af videnskabelig karakter, herunder geologisk kortlægningsarbejde, når disse ikke foretages med henblik på udnyttelse. De i § 1, stk. 2, nævnte undersøgelser kan ligeledes finde sted inden for koncessionsområdet. De nævnte undersøgelser kan dog kun finde sted, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe for koncessionshaverens virksomhed.

§ 14. Råstofforvaltningen fører tilsyn med efterforskningsarbejdet og kan udpege andre til at udføre tilsynet. Tilsynet har i alle henseender ret til at følge arbejdet og til at forlange sig meddelt alle herfor nødvendige oplysninger.

§ 15. Koncessionen kan hverken direkte eller indirekte overdrages til andre, medmindre overdragelsen tillades og vilkårene for denne godkendes i overensstemmelse med reglerne i § 2.

Stk. 2. Koncessionen er undtaget fra retsforfølgning af enhver art.

§ 16. Bevillingshaveren kan inden for koncessionsområdet tage de fornødne arealer i brug til opførelse af bygninger, arbejdspladser, beboelser, maskinanlæg, havneanlæg, veje, lokalbaner m. v. samt foretage de terrænmæssige forandringer, som i det hele nødvendiggøres af bevillingshaverens efterforskningsvirksomhed. Bevillingshaveren kan foretage fornøden afspærring af de arealer, han således har taget i brug.

Stk. 2. Uden for arealer, der tages i brug efter stk. 1, skal koncessionen ikke være til hinder for andres adgang til færdsel eller til at udøve jagt og fiskeri samt til at tage arealer i brug til kreaturgræsning og lign.

§ 17. Snarest efter koncessionens ikrafttræden er bevillingshaveren forpligtet til at iværksætte efterforskningsarbejdet i overensstemmelse med de i § 6, stk. 2, nævnte planer for arbejdets gennemførelse.

Stk. 2. Eneretsbevillingen fortabes, såfremt efterforskning i efterforskningsperioden undlades i et tidsrum af 3 år, eller såfremt koncessionshaveren træder i likvidation eller kommer under konkurs. Endvidere fortabes bevillingen, hvis nogen af de i denne lov nævnte betingelser ikke opfyldes. Det samme gælder, hvis de i bevillingen eller dertil knyttede overenskomster fastsatte særlige vilkår ikke overholdes, eller de fastsatte tidsfrister overskrides.

Stk. 3. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan råstofforvaltningen dispensere fra stk. 2.

Kapitel 4.

Udnyttelse.

§ 18. Eneretsbevilling til udnyttelse af mineralske råstoffer (koncession) kan som hovedregel kun meddeles til aktieselskaber, der er registreret her i riget og kun til ansøgere, der skønnes at råde over de fornødne pengemidler og den fornødne sagkundskab. Forinden aftale indgås i overensstemmelse med reglerne i § 2, skal sagen forelægges det i henhold til § 2, stk. 1, i lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i Kongeriget Danmarks undergrund nedsatte folketingsudvalg.

Stk. 2. Koncessionen meddeles for et nærmere bestemt område og for et tidsrum af indtil 50 år. Det kan bestemmes, at kon-

cessionen kun giver ret til udnyttelse af nærmere angivne råstoffer, eller at visse råstoffer skal være undtaget fra udnyttelsen.

Stk. 3. Ved meddelelse af koncession i direkte fortsættelse af og på grundlag af et tidligere efterforskningsarbejde udført i henhold til kap. 3 har indehaveren af efterforskningskoncessionen fortrinsstilling, såfremt han opfylder koncessionsbetingelserne, og der ikke foreligger ganske særlige omstændigheder, der gør det rimeligt at give koncessionen til en anden ansøger.

§ 19. Såfremt koncessionen til udnyttelse af råstoffer gives til andre end indehaveren af efterforskningskoncessionen, skal der under formidling af råstofforvaltningen ved forhandling mellem parterne tages stilling til, hvorvidt og i bekræftende fald i hvilket omfang og på hvilke betingelser der skal ydes den tidligere indehaver af efterforskningskoncessionen dækning for dennes udgifter ved efterforskningen.

Stk. 2. Opnås der ikke enighed mellem parterne om de i stk. 1 nævnte forhold, afgøres spørgsmålet endeligt af et nævn på 3 medlemmer, af hvilke de 2 vælges af henholdsvis indehaveren af efterforskningskoncessionen og indehaveren af udnyttelseskoncessionen. Det 3. medlem vælges af de 2 andre medlemmer eller i mangel af enighed af præsidenten for højesteret. Nævnet fastsætter selv reglerne for behandlingen og bestemmer, hvem der skal afholde udgifterne for denne.

§ 20. Koncessionen skal som hovedregel indeholde bestemmelse om det offentlige andel i udbyttet, når den investerede kapital med tillæg af et passende beløb til forrentning er indtjent gennem minevirksomhedens drift.

Stk. 2. Når omstændighederne taler derfor, kan det offentlige økonomiske interesser dog sikres ved fastsættelse af en koncessionsafgift eller på anden måde. Det kan herunder bestemmes, at en ydelse fra koncessionshaveren skal betales, selv om den investerede kapital med tillæg af et passende beløb til forrentning endnu ikke er indtjent gennem minevirksomhedens drift.

Stk. 3. I sammenhæng med fastsættelsen af koncessionshaverens ydelser til det offentlige kan der meddeles koncessionshave-

ren fritagelse for at svare skat af indtjeningen ved minevirksomheden. Fritagelse kan ligeledes meddeles for told og andre afgifter af maskiner, instrumenter, andet driftsmateriel og materialer, som indføres til Grønland til brug ved minevirksomheden.

§ 21. §§ 13-17 finder tilsvarende anvendelse ved udnyttelse.

§ 22. Forinden udnyttelse eller dertil sigtende foranstaltninger iværksættes, skal planerne for virksomheden og de i så henseende fornødne anlæg samt eventuelle bebyggelsesplaner af enhver art være godkendt i overensstemmelse med reglerne i § 2, jfr. § 4:

Stk. 2. Finder råstofforvaltningen, at driften af en virksomhed afviger fra, hvad der må anses for bjergværksmæssigt forsvarligt eller hensigtsmæssigt, og efterkommer koncessionshaveren ikke råstofforvaltningens henstilling om en ændring af driften, kan det pålægges denne inden for en nærmere fastsat frist at forelægge planerne til fremtidig drift af virksomheden for råstofforvaltningen.

Stk. 3. Såfremt råstofforvaltningen finder, at en virksomheds drift frembyder fare for personer eller anden mands ejendom, kan det pålægges koncessionshaveren at indstille virksomheden helt eller delvis, indtil de pågældende mangler er afhjulpet.

§ 23. Det fastsættes i koncessionen, i hvilket omfang der ved antagelse af arbejdskraft skal beskæftiges lokal arbejdskraft eller dansk arbejdskraft i øvrigt. I det omfang det skønnes fornødent til driften, kan koncessionshaveren dog altid antage personale fra udlandet, når tilsvarende kvalificeret arbejdskraft ikke ellers findes eller er disponibel.

§ 24. Koncessionen fortabes, såfremt udnyttelsesvirksomheden lades ude af drift i mere end 2 på hinanden følgende kalenderår.

Stk. 2. Koncessionen fortabes endvidere, hvis nogen af de i denne lov fastsatte betingelser ikke opfyldes. Det samme gælder, hvis nogen af de i koncessionsvilkårene eller dertil knyttede overenskomster fastsatte vilkår ikke overholdes eller en af de fastsatte tidsfrister overskrides.

Stk. 3. Når omstændighederne taler derfor, kan råstofforvaltningen dispensere fra stk. 1 og 2.

§ 25. Ved koncessionens meddelelse træffes bestemmelse om, hvorledes der ved dennes udløb, opgivelse eller fortabelse vil være at forholde med de til udnyttelsen hørende anlæg.

Kapitel 5.

Det offentliges indtægter.

§ 26. Offentlige indtægter fra koncessionerede selskabers virksomhed i Grønland anvendes til udligning af de på de årlige finanslove bevilgede udgifter vedrørende Grønland, som ved nærværende lovs ikrafttræden afholdes af Ministeriet for Grønland, Den kongelige grønlandske Handel og Kirkeministeriet.

Stk. 2. Indtægter ud over de i stk. 1 nævnte fordeles efter nærmere aftale mellem regeringen og hjemmestyret. Hver af parterne kan på et hvilket som helst tidspunkt kræve, at der gennemføres forhandlinger til opnåelse af en sådan aftale.

Stk. 3. Den i stk. 2 nævnte fordeling samt regler for anbringelsen og anvendelsen af de midler, der tilkommer hjemmestyret, fastsættes ved lov.

Kapitel 6.

Andre bestemmelser.

§ 27. I tilladelser og koncessioner kan det fastsættes, at der ved indretning af arbejdssted og produktionsmidler samt ved tilrettelæggelse af arbejdsprocesser skal drages omsorg for, at de beskæftigede er tilbørligt værnnet mod ulykkestilfælde og sundhedsskadelig påvirkning. Det kan endvidere fastsættes, at det ved instruktion og rimeligt tilsyn skal sikres, at arbejdet udføres på forsvarlig måde under hensyn til ulykkes- og sundhedsrisikoen.

§ 28. Ved meddelelse af tilladelser og koncessioner kan der indsættes vilkår til sikring af, at arbejdsgiverne tilvejebringer forsvarlige forhold for sine i Grønland ansatte arbejdere og funktionærer med hensyn til bolig, sygepleje og forsyning med proviant, klæder og andre livsfornødenheder.

§ 29. Indtil en tinglysningsordning er gennemført i Grønland, sker tinglysning vedrørende en bevillingshavers aktiver i Grønland ved Københavns byret.

§ 30. Den i Grønland fastboende befolkning kan som hidtil foretage indsamling og brydning af mineralske råstoffer, uden at der dertil kræves bevilling efter denne lov.

Stk. 2. Den ved stk. 1 opretholdte adgang til indsamling og brydning af mineralske råstoffer kan dog alene udøves med respekt af eneret til udnyttelse af råstoffer, der måtte være meddelt andre efter denne lov.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan inden

for kommunens område fastsætte nærmere regler for udøvelsen af adgangen efter stk. 1 til indsamling og brydning af mineralske råstoffer.

§ 31. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af ministeren for Grønland.

Stk. 2. Fra lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 166 af 12. maj 1965 om mineralske råstoffer i Grønland.

Stk. 3. Denne lov berører ikke omfang eller indhold af allerede meddelte bevillinger til forundersøgelse, efterforskning eller indvinding af mineralske råstoffer i Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

I forslag til lov om Grønlands hjemmestyre indgår bestemmelser til sikring af hovedprincipperne i den råstofordning, der af Hjemmestyrekommissionen foreslås etableret i forbindelse med indførelse af hjemmestyre. Gennemførelse af den foreslåede råstofordning forudsætter herudover ændringer af en række bestemmelser i den nugældende lov om mineralske råstoffer i Grønland (mineloven).

Lovforslaget indebærer navnlig:

- etablering af en fælles beslutningskompetence for rigsmyndighederne og hjemmestyret vedrørende de væsentlige dispositioner med hensyn til mineralske råstoffer,
- oprettelse af et paritetisk sammensat fællesråd, hvis opgave er at følge udviklingen på råstofområdet,
- oprettelse af en råstofforvaltning samt
- bestemmelser om fordelingen mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret af offentlige indtægter fra råstofvirksomhed.

Den foreslåede råstofordning omfatter alle ikkelevende ressourcer. Lovforslaget indebærer imidlertid ikke udvidelser i forhold til den nugældende lovs anvendelsesområde, som er begrænset til mineralske råstoffer.

Lovforslaget indeholder i forhold til den gældende lov hovedsagelig ændringer, der er en følge af den foreslåede råstofordning, men tilsigter i øvrigt ikke en revision af bestemmelserne i den gældende lov, der i vid udstrækning foreslås opretholdt. Bestemmelserne i lovforslaget er i alt væsentligt uændrede i forhold til det af Hjemmestyrekommissionen udarbejdede udkast.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget kan endnu ikke oplyses, idet disse bl. a. har sammenhæng med råstofordningens administrative struktur, der som nævnt i bemærkningerne til forslaget til lov om Grønlands hjemmestyre forventes behandlet af Hjemmestyrekommissionen på dennes planlagte, afsluttende møde i juni 1978.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Den hidtidige bestemmelse om, at mineralske råstoffer i Grønland tilhører staten, udgår af mineloven, således at denne lov herefter alene fastsætter regler for, hvorledes der fra det offentlige side kan disponeres over disse råstoffer med hensyn til forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse. Forslagets bestemmelser knytter sig nøje til bestemmelsen i § 8 i forslag til lov om Grønlands hjemmestyre.

De dispositioner over mineralske råstoffer, der vil være underkastet bestemmelserne i mineloven (forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse) er virksomhed udført af det offentlige, eller af private i kraft af bevilling, som direkte sigter på at afklare mulighederne for udnyttelse af bestemte mineralske råstoffer, eller som består i sådan udnyttelse. Geologiske undersøgelser af landet, hvor hovedvægten lægges på udforskning med henblik på såvel udgivelse af geologiske kort som offentliggørelse af videnskabelige og praktiske resultater, vil fortsat være omfattet af lov om Grønlands Geologiske Undersøgelse, således at der som et samlet hele i Grønlands Geologiske Undersøgelse til stadighed kan foretages vurderinger af mulige mineralressour-

F. t. l. om mineralske råstoffer i Grønland.

cer. Grønlands Geologiske Undersøgelse's generelle registrering af geologiske forhold, der har til formål at tilvejebringe en information, der kan disponeres af samfundet — evt. ved udstedelse af bevillinger til private — vil således ikke være omfattet af mine-lovens system for iværksættelse af forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse eller meddelelse af bevillinger hertil. I det omfang Grønlands Geologiske Undersøgelse pålægges at udføre videregående efterforskning med umiddelbart sigte på kommerciel udnyttelse af bestemte råstofforekomster, vil en sådan disposition imidlertid være omfattet af den fælles beslutningskompetence, jfr. § 2.

Bestemmelsen i forslagets § 1 sigter på virksomhed, der på fagligt, professionelt grundlag og ved hjælp af specialudstyr, borer og lignende er udtryk for målrettet forundersøgelse eller efterforskning med henblik på udnyttelse af kommerciel/industriel karakter, eller som består i sådan udnyttelse. Anden form for indsamling og brydning i begrænset omfang af mineralske råstoffer vil efter bestemmelsen i forslagets § 30 fortsat kunne foretages af den i Grønland fastboende befolkning.

Til § 2.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 fastslår ligestillingen mellem regeringen og landsstyret for så vidt angår beslutninger om det offentlige iværksættelse af forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse eller meddelelse af tilladelser og bevillinger hertil. Etableringen af en fælles beslutningskompetence indebærer, at der i hver konkret sag skal indgås aftale mellem regering og hjemmestyre, og den indebærer således en vetoret for henholdsvis regering og landsstyret med hensyn til disse beslutninger.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 indebærer, at spørgsmålet om, hvorvidt man fra grønlandsk side skal gøre brug af vетоretten, skal afgøres af landsstyret, hvis blot et af landstyreets medlemmer forlanger det.

Den fælles beslutningskompetence må ses i relation til rigets internationale forpligtelser, som også på dette område vil have virkning både for rigsmyndighederne og hjemmestyret. Bestemmelserne i § 10 i forslag til lov om Grønlands hjemmestyre vil således have virkning også i relation til udøvelsen af den fælles beslutningskompetence.

Til § 3.

Også forslaget om oprettelsen af et dansk-grønlandsk fællesråd afspejler ligestillingen mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret på dette område. Gennem fællesrådet vil der kunne sikres lige indsigt

i udviklingen omkring råstofferne, herunder specielt i alle dele af råstofforvaltningens virksomhed.

De indstillinger, fællesrådet kan afgive med hensyn til regeringens og landstyreets udøvelse af den fælles beslutningskompetence, kan afgives samlet til regeringen og landstyre, men kan også afgives på den måde, at medlemmer af fællesrådet afgiver særskilt indstilling til de politiske myndigheder (landstyre eller regering), der har udpeget dem. Uanset hvorledes indstillinger afgives, skal disse imidlertid hvile på fuld indsigt i såvel den hidtidige udvikling som aktuelle ansøgninger og oplæg, der behandles i råstofforvaltningen, samt med lige adgang til den sagkundskab, der er til rådighed for råstofforvaltningen. Det skønnes mest hensigtsmæssigt, at fællesrådet under opretholdelse af pariteten kommer til at bestå af 1 formand og 6 andre medlemmer. Lovforslaget hjemler dog mulighed for en udvidelse af rådet til 10 medlemmer, såfremt der skulle vise sig behov herfor. Mens formanden foreslås udnævnt for 4 år, er bestemmelsen for så vidt angår de øvrige medlemmer foreslået udformet således, at den til enhver tid siddende regering og det til enhver tid siddende hjemmestyre selv har udpeget disse.

Behovet for en koordinering af politik, beslutninger og administration på råstoffområdet med den tilsvarende myndighedsudøvelse på andre områder, hvad enten kompetencen på disse områder ligger hos minister eller hjemmestyre, tilsiger, at cheferne for henholdsvis ministerens og landstyreets administration tilknyttedes fællesrådet som tilforordnede.

Til § 4.

Efter forslagets § 4 har ministeren for Grønland inden for rammerne af de med landstyretrufne aftaler adgang til at træffe bestemmelser, der er led i det offentlige myndighedsudøvelse og forvaltning i forbindelse med den aktivitet, der er igangsat ved beslutninger efter forslagets § 2. Den af forslagets § 4 omfattede myndighedsudøvelse og forvaltning omfatter navnlig fastsættelse og ajourføring af detailforskrifter og udøvelse af godkendelsesfunktioner samt i bred forstand tilsyn og kontrol af teknisk, geologisk, biologisk, regnskabsmæssig og anden art. Der er således tale om henlæggelse under ministeren for Grønland af de beslutninger og den forvaltning, der er konsekvenser af og knytter sig til de overordnede beslutninger, der alene kan træffes af rigsmyndighederne og hjemmestyret i fællesskab. Bestemmelsen i forslagets § 4 skal ses i sammenhæng med andre bestemmelser i lovforslaget, der vedrører forvaltningen med hensyn til dispositioner over mineralske råstoffer i Grønland, herunder

navnlig § 5 om oprettelse af en råstofforvaltning under ministeren for Grønland, dvs. henlæggelse af denne forvaltning under ministerens ansvarsområde.

Til § 5.

Ved lovforslagets § 5 institueres den særskilte råstofforvaltning, der skal varetage den centrale, praktiske administration af de beslutninger, der af regeringen og landsstyret er truffet inden for rammerne af den fælles beslutningskompetence samt de forvaltningsopgaver, der i øvrigt skal varetages i medfør af denne lov. Disse centrale administrative opgaver har hidtil været varetaget af et fagkontor i ministeriets departement.

Ministeren for Grønland vil følge forslaget være øverste ansvarlige forvaltningschef på råstofområdet. Råstofforvaltningens særskilte karakter hviler på bestemmelsen i forslaget § 2 om den fælles beslutningskompetence samt på bestemmelserne i forslaget § 3, stk. 1 og 3 og § 5, stk. 2. I øvrigt foreslås det, at råstofforvaltningen skal indgå i den almindelige, departementale opbygning inden for ministerens ansvarsområde. Ved denne strukturmæssige placering sikres der råstofforvaltningen mulighed for at anvende den i forvejen i Grønlands-administrationens faglige institutioner værende sagskundskab og medarbejderstab, hvilket er fundet hensigtsmæssigt, idet råstofforvaltningen ud fra de i dag kendte forudsætninger ikke tænkes opbygget som en personalemæssigt meget omfattende enhed.

Til § 6.

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til reglen i den gældende lovs § 3.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer i princippet til reglen i den gældende lovs § 2, stk. 2.

Forvaltningen med hensyn til dispositioner over mineralske råstoffer skal som nævnt i bemærkningerne til §§ 2 og 4 i forslaget udøves på grundlag af de beslutninger, der er truffet i medfør af den fælles beslutningskompetence, samt bestemmelserne i denne lov. Myndighedsudøvelsen og forvaltningen vil omfatte såvel administrativ regelfastsættelse som konkrete beslutninger og tilsyn med bevillingshavernes virksomhed, således at de enkelte administrative funktioner udøves til varetagelse af gennemførelsen af den overordnede råstofpolitik samt overholdelse af de vilkår og betingelser, der er fastsat i meddelte tilladelser og koncessioner.

Det er anset for hensigtsmæssigt, at bestemmelser, der omhandler administrativ myndighedsudøvelse inden for rammerne af overordnede beslutninger klart adskilles fra bestemmelser, der vedrører udøvelse af den fælles beslutningskompetence.

På dette grundlag foreslås det i stk. 2, og efterfølgende bestemmelser, der vedrører administrativ myndighedsudøvelse, at råstofforvaltningen angives som offentlig myndighed.

Til § 7.

Bestemmelsen i § 7 svarer i princippet til den gældende lovs § 4.

Efter en række af den gældende lovs bestemmelser er ministeren for Grønland befojet til at fastsætte særlige betingelser og vilkår i forbindelse med meddelelse af rettigheder i form af tilladelser til forundersøgelser og koncessioner til efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer. Efter lovforslagets § 2 vil den fælles beslutningskompetence for rigsmyndighederne og hjemmestyret også omfatte fastlæggelse af konkrete vilkår i tilladelser og koncessioner. Bestemmelsen i stk. 2 og efterfølgende bestemmelser af samme art er derfor foreslået ændret, således at det alene angives, at de pågældende særlige betingelser og vilkår kan fastsættes i tilladelser og koncessioner, uden at adgangen hertil specielt er tillagt ministeren.

Til § 8.

Der henvises til bemærkningerne til § 6. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 5.

Til § 9.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende lovs § 6. Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 7.

Til § 10.

Der henvises til bemærkningerne til §§ 6 og 7. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 7.

Til § 11.

Der henvises til bemærkningerne til § 7. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 8.

Til § 12.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 9.

Til § 13.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende lovs § 10. Der henvises til bemærkningerne til § 6.

Til § 14.

Der henvises til bemærkningerne til § 6. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 11.

Til § 15.

Beslutningen om godkendelse af overdragelse af koncessioner forudsættes omfattet af den fælles beslutningskompetence efter reglerne i forslaget § 2, og bestemmelsen er foreslået udformet i overensstemmelse hermed. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 12.

Til § 16.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 13, idet dog den hidtidige bestemmelse i stk. 3 er ophævet ved § 17, stk. 2, i lov for Grønland om ekspropriation nr. 182 af 26. maj 1972.

Til § 17.

Der henvises til bemærkningen til § 6. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 14.

Til § 18.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende lovs § 15, idet reglerne om forelæggelsen af udnyttelseskoncessioner for det efter reglerne i lov om efterforskning og udvinding af råstoffer i Kongeriget Danmarks undergrund nedsatte folketingsudvalg foreslås opretholdt. Det er dog fundet nødvendigt at fastslå, at sådan forelæggelse skal ske, forinden der i overensstemmelse med reglerne i forslaget § 2 indgås aftale mellem regeringen og hjemmestyret om meddelelse af udnyttelseskoncessioner. Endvidere er reglerne om, at der skal indhentes en udtalelse fra Grønlands landsråd, foreslået ophævet under hensyn til bestemmelserne i § 2.

Til § 19.

Der henvises til bemærkningerne til § 6. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 16.

Til § 20.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende lovs § 17, der fastlægger, hvilke typer af økonomiske vilkår der kan fastsættes ved meddelelse af koncession. I den foreslåede bestemmelse er „statens og Grønlands landskasses økonomiske interesser“ dog erstattet af „det offentlige økonomiske interesser“. Bestemmelser om fordelingen af offentlige indtægter fra råstofvirksomhed mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret findes i forslaget kap. 5.

Da den fælles beslutningskompetence efter lovsforlaget § 2 også vil omfatte fastlæggelse af konkrete vilkår i tilladelser og koncessioner, vil beslutningen om en konkret fritagelse fra skat, told og andre afgifter i medfør af bestemmelserne i stk. 3 ved meddelelse af fremtidige rettigheder skulle træffes af regeringen og landsstyret i fællesskab. Efter

den gældende lovbestemmelse sker fritagelsen efter forhandling med finansministeren. Denne ordning vil blive opretholdt under den kommende råstofordning for så vidt angår danske skatter og afgifter. For så vidt angår skatter og afgifter, som henhører under hjemmestyrets kompetence, sker fritagelsen gennem hjemmestyrets deltagelse i fastlæggelsen af koncessionsvilkårene.

Til § 21.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 18.

Til § 22.

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til §§ 19 og 20 i den gældende lov.

Efter den gældende lov skal koncessionshaveren forelægge planer for udnyttelsen til ministeren for Grønlands godkendelse.

Den foreslåede råstofordning forudsætter, at beslutninger i form af godkendelse af samlede, konkrete planer for iværksættelse af udnyttelsesvirksomhed er omfattet af den fælles beslutningskompetence. Forslagets stk. 1 er udformet i overensstemmelse hermed. Det forudsættes herved, at den fælles beslutningskompetence i denne relation skal udøves på en sådan måde, at eventuel anvendelse af veto retten alene kan ske i det omfang, der ikke herved sker tilsidesættelse af rettigheder eller tilsagn, som allerede måtte være givet ved tidligere udstedelse af koncessioner eller lignende.

Henvisningen til § 2 omfatter overordnet principgodkendelse af samlede planer for udnyttelse m. v. Henvisningen til § 4 omfatter detailgodkendelse af de enkelte udnyttelsesforanstaltningers nærmere tekniske udformning m. v.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 6.

Til § 23.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende lovs § 21.

Til § 24.

Der henvises til bemærkningerne til § 6. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 22.

Til § 25.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 23.

Til § 26.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse i stk. 1 er at fastslå, at offentlige indtægter fra råstofvirksomhed i Grønland primært skal anvendes til at erstatte den hidtidige kapitaloverførsel fra Danmark til Grønland, herunder i første række til at gøre hjemmestyret uafhængigt af statslige tilskud

til overtagne sagsområder. Som kapitaloverførsel betragtes de samlede årlige finanslovbevillinger vedrørende Grønland til Ministeriet for Grønland, Den kongelige grønlandske Handel og Kirkeministeriet opgjort netto og korrigeret for rente- og afdragsbetalinger m. v. på bolig- og erhvervsstøttelån m. v. i Grønland. Der er ved denne afgrænsning af kapitaloverførslen lagt vægt på at sikre, at der til enhver tid vil kunne findes et præcist mål for kapitaloverførslen.

I tilfælde af ressortomlægninger (overførsel af opgaver fra Ministeriet for Grønland til andre ministerier) må det sikres, at udgifterne til de pågældende opgaver også på det nye ressortministeriums budget (eller i anmærkningerne dertil) opføres særskilt.

I bestemmelsen i stk. 2 foreslås, at der sker en fordeling mellem Danmark og Grønland af offentlige indtægter fra råstofvirksomhed, som overstiger beløb svarende til de årlige kapitaloverførsler fra Danmark, således at en del af sådanne yderligere indtægter skal kunne tilfalde hjemmestyret til forøgelse af levestandarden og de offentlige ydelser i Grønland, til udvikling af den grønlandske økonomi og til sikring af et økonomisk fundament også på længere sigt, dvs. i tiden efter en evt. periode med olieudvinding eller anden råstofudvinding.

Under hensyn til usikkerheden med hensyn til fremtidige råstofindtægters størrelse og tidsmæssige placering har man fundet, at de nærmere principper for fordelingen først bør fastlægges, når der er opnået større klarhed over den mulige størrelsesorden af råstofindtægterne og disses beløb over tiden. Det foreslås derfor, at spørgsmålet om, hvor stor en del af årlige råstofindtægter ud over et beløb svarende til kapitaloverførslen, der skal tilfalde Grønland, og efter hvilke regler denne del skal anvendes og anbringes, skal løses ved senere aftale mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret, men at hver af parterne på et hvilket som helst tidspunkt skal kunne kræve, at der gennemføres forhandlinger til opnåelse af en sådan aftale.

På grundlag heraf foreslås den endelige fastsættelse af fordelingen samt reglerne om anbringelsen og anvendelsen af den grønlandske del at ske ved lov, jfr. stk. 3. Det er herved forudsat, at den grønlandske del skal tilfalde hjemmestyret og alene være undergivet hjemmestyrets dispositioner, men at der — bl. a. for at sikre Grønland et økonomisk fundament også på længere sigt — skal ske henlæggelse (i en fond eller på anden måde) af hjemmestyreindtægter fra råstoffer ud over, hvad hjemmestyret har behov for i sit løbende budget at anvende til løsning af sine opgaver.

De således henlagte midler bør forvaltes af hjemmestyret og alene kunne anvendes af dette.

Hjemmestyret skal inden for de fastsatte regler kunne anvende midlerne og skal ved såvel anbringelsen som anvendelsen af midlerne disponere under hensyntagen til rigets almindelige finans-, penge- og valutapolitik.

Til § 27.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende lovs § 24.

Når det er fundet hensigtsmæssigt at foreslå bestemmelsen opretholdt uanset den almindelige regulering, der er indført ved lov nr. 225 af 19. maj 1971 om arbejderbeskyttelse i Grønland, har det sammenhæng med, at der for denne form for virksomhed kan være behov for at fastsætte særlige regler på dette område. Den gældende bestemmelse om fastsættelse af regler for gennemførelse af tilsyn foreslås ikke opretholdt, idet sådant tilsyn findes at være omfattet af reglerne i lovforslagets § 14. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 6.

Til § 28.

Der henvises til bemærkningerne til § 7. Bestemmelsen svarer i øvrigt til den gældende lovs § 25.

Til § 29.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 27.

Til § 30.

Forslagets § 30 tilsigter at opretholde den praksis, der har udviklet sig på grundlag af princippet i den gældende lovs § 1, stk. 2, om, at visse former for indsamling og brydning af råstoffer ikke kræver særlig tilladelse eller koncession. Den foreslåede bestemmelse vil som hidtil omfatte smykkesten (halvædelsten) og lignende som grundlag for fremstilling af husflid samt råstoffer til forbrug lokalt til byggematerialer eller til opvarmningsformål og lignende. Indsamling efter denne bestemmelse vil som hidtil være begrænset til aktiviteter, der ikke har industrielt præg med dertil forbundne større investeringer, jfr. herved bemærkningerne til § 1.

Ved forslagens stk. 2 slås fast, at adgangen efter stk. 1 til at indsamle eller bryde råstoffer vil bortfalde i det omfang, der meddeles eneretskoncession til udnyttelse af bestemte forekomster. Dette vil eksempelvis gælde befolkningens adgang til indsamling af kul i et område, hvor der meddeles eneretskoncession til udnyttelse af kulforekomster.

Specielt spørgsmålet om indsamling af smykkesten og andet materiale til husflid og lignende forarbejdningsindustri har i de senere år aktualiseret sig

i form af ønsker fra de lokale myndigheder om at kunne regulere den indsamling og brydning heraf, der sker lokalt.

Efter forslaget i stk. 3 tillægges der kommunalbestyrelsen kompetence til at fastsætte forskrifter, der regulerer den indsamling og brydning, der kan ske inden for rammerne af nærværende bestemmelse.

Til § 31.

Det foreslås, at tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af ministeren for Grønland. Loven forudsættes sat i kraft samtidig med lov om Grønlands hjemmestyre, hvis ikrafttrædelsestidspunkt fastsættes ved lov.
